

λικού ἢ ἄλλου φυτοῦ, τὸν ὁποῖον ἐμβάπτων ὁ ἱερεὺς εἰς ὕδωρ ἀγιασμοῦ ραίνει, ραντιστήριον σύνθηθ. : *Μᾶς φωτίσε ὁ παππᾶς μὲ τὴν ἀγιαστούρα του Ἀθῆν.*

*ἀγιαστός ἐπίθ. ἀγιασιε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγιάζω.

Ὁ ἡγιασμένος, ὁ ἅγιος, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ φρ. *νὰ ἔγι ἀγιασιε τὸ ὄνομάν τυ* («ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου»).

ἀγιαστος ἐπίθ. Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀγιαστός < ἀγιάζω τοῦ ἀρχτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ὁ ἀδιάφορος πρὸς τὰ θεῖα, ἀσεβής (ἐσήμαινε τὸ πρῶτον κυριολ. τὸν μὴ ἀγιαζόμενον) : *Ἀγιαστος ἄνθρωπος, δὲν πατάει ᾗ τὴν ἐκκλησιά, κερεῖ ποτέ του δὲν ἀνάβει.*

ἀγιά-Σωτήρα ἢ, *ἄι-Σουτήρας* ὁ, Θράκ. (Σουφλ.) ἀγιά-Σωτήρα ἢ, σύνθηθ. *ἀγιά-Σουτήρα* βόρ. ιδιῶμ. *ἄι-Σουτήρα* Ἡπ. (Ζαγόρ.) *ἄε-Σωτήρα* Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἀγία* καὶ τοῦ ὄν. *Σωτήρα*. Οἱ τύπ. *ἄι- ἄε- κατ'* ἐπίδρασιν τοῦ ἀρσ. γέν.

Ἡ ἐορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ τελουμένη τὴν 6^{ην} Αὐγούστου (ἢ τοῦ γέν. μεταβολὴ κατὰ τὸ συνών. *Μεταμόρφωσι*, ὅθεν ἐπισκοπισθείσης τῆς σημ. τοῦ Σωτήρος ὑπολαμβάνεται ὡς ἀγία τις Σωτήρα, δι' ὃ πβ. καὶ *ἄγι- Ἡλίας*) ἐνθ' ἄν. : *Ἄσμ.*

Παναγία καὶ ἀγιά-Σωτήρα, | φέρε' τηνε καὶ ἄς εἶναι χήρα Πελοπν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

ἀγιάτικος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακων. Μάν. Μεσσ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄγιος* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*άτικός*.

1) Ὁ εἰς ἅγιον ἀφιερωμένος Πελοπν. (Λακων. Μάν. Μεσσ. κ. ἄ.) : *Σφαχτὰ ἀγιάτικα* (ζῶα ἀφιερωμένα εἰς ἅγιον, τὰ ὁποῖα σφάζονται κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ πρὸς ἐστίασιν τῶν προσερχομένων εἰς αὐτήν) Μεσσ. *Τὸ ἀγιάτικο πρᾶμα, ἐφτὰ φορὲς νὰ πλερωθῇ, πάλι ἀγιάτικο ἔναι* Λακων. *Θενὰν τὰ γράμω ἀγιάτικα* (ἐνν. τὰ κτήματα) Μάν. || Φρ. *Νὰ τὸ τάξῃ ἀγιάτικο!* (νὰ ἀσθενήσῃ, ὥστε νὰ ἀναγκασθῇ νὰ τὸ ἀφιερῶσῃ! Ἀρὰ) Λακων. *Ἀγιάτικο νὰ μείνῃ!* (ἐνν. τὸ κτήμα, ἢτοι ἔρημον, ἀδέσποτον) Μάν. Ὑπὸ τοὺς τύπ. *Ἀγιάτικο* καὶ *Ἀγιάτικη Καρυδέα* τοπων. Πελοπν. (Μάν.) 2) Τὸ οὐδ. οὐς., κατηραμένον πρᾶγμα (ὡς τὸ κτήμα τὸ μένον ἄνευ νομίμου ἐκ κληρονομίας κυρίου) Πελοπν. (Λακων. Μάν.) : *Κάτς, ἀγιάτικο!* (πρὸς γαλῆν) Μάν. *Ὁξω ἀγιάτικα!* (πρὸς ζῶα) Λακων.

ἄγιατος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γιάτος < γαίνω.

Ἀνιάτος : *Τὸ γρέμισμα τῆς περασμένης ἐβδομάδας εἰν' ἀκόμ' ἄγιο* (ἢτοι τὸ ἐκ τῆς πτώσεως τραῦμα). Συνών. *ἄγιανος, ἀγιάτρευτος* 1.

ἀγιά-τούφα ἢ, Ἡπ. (Ζαγόρ.) *ἀγίότουφα* Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἀγία* καὶ τοῦ οὐς. *τούφα*.

Ἐν τῇ συνθηματικῇ γλώσσῃ ἢ ἐκκλησία.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ἀγία-τράπεζα ἢ, κοιν. *ἄγια-τράπεζα* πολλαχ. *ἀγιά-τράπεζα* Παξ. *ἄε-τράπεζα* Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) *ἄαν-τράπεζα* Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἀγία* καὶ τοῦ οὐς. *τράπεζα*. Εἰς τὸ *ἄαν-τράπεζα* τὸ ν ἐκ τῆς αἰτιατ. *ἀγίαν-τράπεζαν*.

Ἡ ἀγία τράπεζα τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἐπὶ τῆς ὁποίας τελεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀναίμακτον θυσίαν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἐνθ' ἄν. : Γνωμ. *Καθαρὴ καρδιά καὶ πάντα ᾗ πάνω ᾗ τὴν ἄγια-τράπεζα* (ὁ ἔχων καρδίαν καθαρὰν, ἢτοι ἀγαθὴν, δὲν ἀμαρτάνει καὶ ἂν πατήσῃ ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης, ἢ ὁποία εἶναι ἱερωτάτη) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) Συνών. *ἀγιοτράπεζα*.

ἀγιάτρευτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) *ἀγιά-τριφτους* βόρ. ιδιῶμ. *ἀδᾶτρευτος* Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γιάτρευτος < γιά-τρεύω, παρ' ὃ καὶ *δᾶτρεύω*.

1) Ὁ μὴ θεραπευθεὶς ἢ ὁ μὴ δυνάμενος νὰ θεραπευθῇ, ἀνιάτος κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) : *Ἀγιάτρευτη ἀρρώστια-πληγὴ. Πῆγε γὰ νὰ γιάτρευτῇ καὶ γύρισε ἀγιάτρευτος κοιν. Τὸν ἄφ' καν ἀγιάτρυφτου τὸν ἄνθρουπου* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Τὸ δέρι μ' ἐπέμ' νεν ἀγιάτρευτον* (τὸ χέρι μου ἔμεινε ἄν.) Τραπ. || Φρ. *Ἐχω ἀγιάτρευτη πληγὴ* (ἐπὶ ἔρωτος ἢ μνησικακίας) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Συνών. *ἄγιανος, ἄγιατος*.

2) Οὐς. τὸ ἀνιάτον νόσημα, συνήθως ἐπὶ κακοήθους δερματικοῦ ὄγκου Στερελλ. (Αἰτωλ.) : *Ἐ, π' ἔ ἀγιάτρυφτου νὰ βγάλ'ς!* (ἀρά).

ἀγιατρεψιά ἢ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀγιάτρευτος* κατὰ παρασχετισμὸν πρὸς τὸ *γιάτρεψα* ἄόρ. τοῦ ρ. *γιάτρεύω*. Πβ. ἀ-στερητ. 1 β.

Τὸ νὰ μὴ θεραπεύεται τις : *Ἐχει ἀγιατρεψιά* (πάσχει ἀνιάτως).

ἀγία-Τριάδα ἢ, *ἀγία-Τριάς* Πόντ. *ἀγία-Τριάδα* σύνθηθ. *ἀγιά-Τριάδα* σύνθηθ. *ἄγια-Ντριάδα* Παξ. *ἄι-Τριάδα* Θράκ. (Σουφλ.) Στερελλ. (Εὐρυταν.) κ. ἄ. *ἄν-Τριάδα* Στερελλ. (Εὐρυταν.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἀγία* καὶ τοῦ οὐς. *Τριάδα*. Ἐν τῷ τύπ. *ἄγια-Ντριάδα* τὸ ν ἐκ τῆς αἰτιατ. *ἄγιαν Τριάδα*.

1) Ἡ ἐορτὴ τῆς ἀγίας Τριάδος, ἡτις, κινητὴ οὖσα, τελεῖται τὴν Δευτέραν μετὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, ἢτοι πεντήκοντα μίαν ἡμέρας μετὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα, κινεῖται δὲ μετὰ τῶν τελευταίων δεκαημέρων τοῦ Μαΐου καὶ Ἰουνίου σύνθηθ. : Φρ. *Ἡ ἀγία-Τριάς* (ἐπὶ τοῦ δις ἡτηθέντος ἐν πάλῃ ἢ ἄλλῃ παιδιᾷ καὶ ἤδη τρίτην φορὰν ἀποπειρωμένου) Πόντ. || Γνωμ. *Ἡ ἀγία-Τριάδα βαστάει τὸ χαλάζι ᾗ τὴν ποδὲά της* (ὅτι συνήθως πίπτει χάλαζα ἐντὸς τῶν δύο εἰρημένων χρονικῶν ὁρίων τῆς ἐορτῆς τῆς ἀγίας Τριάδος) Πελοπν. (Γορτυν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. σύνθηθ.

2) Ἡ Τρίτη τῆς Διακαινισίμου Ἑβδομάδος (ἐκ παρασχετισμοῦ τῶν τριῶν ἡμερῶν τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα Κυριακῆς, Δευτέρας καὶ Τρίτης κατ' ἐπίδρασιν καὶ αὐτοῦ τοῦ ὄν. Τρίτη πρὸς τὰ τρία πρόσωπα τῆς ἀγίας Τριάδος) Θράκ. (Σουφλ.)

ἀγιατρίλα ἢ, Κυκλ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄγιατρος* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -*ίλα*.

